

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.8.66>

УДК 336.6

А. С. Колесніченко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і фінансів, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5007-9082>

Петрученко Ю.М.,

аспірант кафедри обліку і фінансів, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3139-430X>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ КОМПАНІЇ

A. Koliesnichenko,

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Finance, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"

Y. Petruchenko,

Postgraduate student of the Department of Accounting and Finance, National Technical University "Kharkov Polytechnic Institute"

COMPANY'S FINANCIAL MANAGEMENT CREDITWORTHINESS CONCEPTUAL ASPECTS

В даній статті було узагальнено підходи до визначення сутності поняття «кредитоспроможність», що дозволило виділити два напрями у

розумінні цієї економічної категорії, зокрема: розуміння кредитоспроможності як здатності компанії повністю та в строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями; кредитоспроможність як фінансовий стан компанії, за якого є доступним і можливим отримання кредиту, а також забезпечується своєчасне його повернення. На основі аналізу існуючих у вітчизняній та світовій практиці підходів і методик до оцінки кредитоспроможності позичальника сформовано порядок оцінки кредитоспроможності компанії. Обґрунтовано, що використання різноманітних моделей і методів оцінки кредитоспроможності дозволяє встановлювати взаємозв'язки фінансового управління кредитоспроможністю компанії з процесами управління платоспроможністю та ліквідністю. Доведено, що моніторинг, оцінка і контроль за станом кредитоспроможності потребує даних, які б дозволяли здійснювати управління платіжними засобами та іншими індикаторами, проводити аналіз платіжних зобов'язань, виходячи із даних рахунків бухгалтерського обліку. Тобто, в процесі управління кредитоспроможністю компанії особливого значення набуває обліково-інформаційне забезпечення системи показників, які характеризують платіжні засоби суб'єкта господарювання та його боргові зобов'язання. Сукупно це дозволило побудувати концептуальну модель концептуально фінансового управління кредитоспроможністю компанії, яка ґрунтується на комплексі завдань і цілей, має методологічну основу, враховує різні фактори, пов'язані з ефективністю використання власних і позикових коштів, використовує комплекс методів. Доцільність управління кредитоспроможністю визначається методичним та інформаційним базисом, а також залежить від якісної реалізації процесів управління ліквідністю та платоспроможністю.

The approach to the defined essence of the concept of “creditworthiness” was clarified, which made it possible to see two directly in the reasonable price economic category, namely: reasonable creditworthiness as a property And the company will pay for its debts; creditworthiness as a company's financial system, for which it is

accessible and possible to obtain a loan, and also ensure its timely repayment. Based on the analysis of existing approaches and methods in medical and world practice before assessing the creditworthiness of the customer, a procedure for assessing the creditworthiness of the company has been formed. It has been demonstrated that a variety of different models and methods for assessing creditworthiness make it possible to establish interconnections between the financial management of a company's creditworthiness and the processes of managing payment services. I'll tell you. It has been confirmed that monitoring, assessment and control of the creditworthiness system will require data that would allow for the management of payment methods and other indicators, and the analysis of payment claims arising from the data NKіs accounting area. Thus, in the process of managing the creditworthiness of a company of particular importance, a cloud-information security system of indicators is formed that characterizes the payment methods of the subject of government and its debt. Overall, this made it possible to develop a conceptual model of conceptual financial management of a company's creditworthiness, which is based on a complex of tasks and goals, has a methodological basis, includes various factors associated with the effectiveness. There is a vikoristan of power and posture values, a vikorist complex of methods. The importance of credit management is determined by a methodical and information basis, and also lies in the clear implementation of liquidity and payment management processes.

Ключові слова: фінансове управління, кредитоспроможність, ліквідність, платоспроможність, зобов'язання.

Keywords: financial management, creditworthiness, liquidity, solvency, obligations.

Постановка проблеми. В умовах динамічних змін глобального конкурентного середовища та ринкових трансформацій ефективна діяльність суб'єкта господарювання залежить від достатньої кількості фінансових

ресурсів, дієвих механізмів їх використання, а також додаткового залучення різних позикових коштів [1, с. 56].

Основний приріст частки непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі відбувся у 2022 році (рис. 1). Починаючи з середини 2023 року обсяг цього показника і його частка мали тенденцію до помірнього скорочення. Станом на 1 січня 2024 року частка NPL у банківському секторі склала 37,4%, що на 0,8 % нижче за величину аналогічного показника станом на 1 січня 2023 року. Фактично за результатами року обсяг непрацюючих кредитів скоротився на 9,7 млрд грн, або – до 422,4 млрд грн.

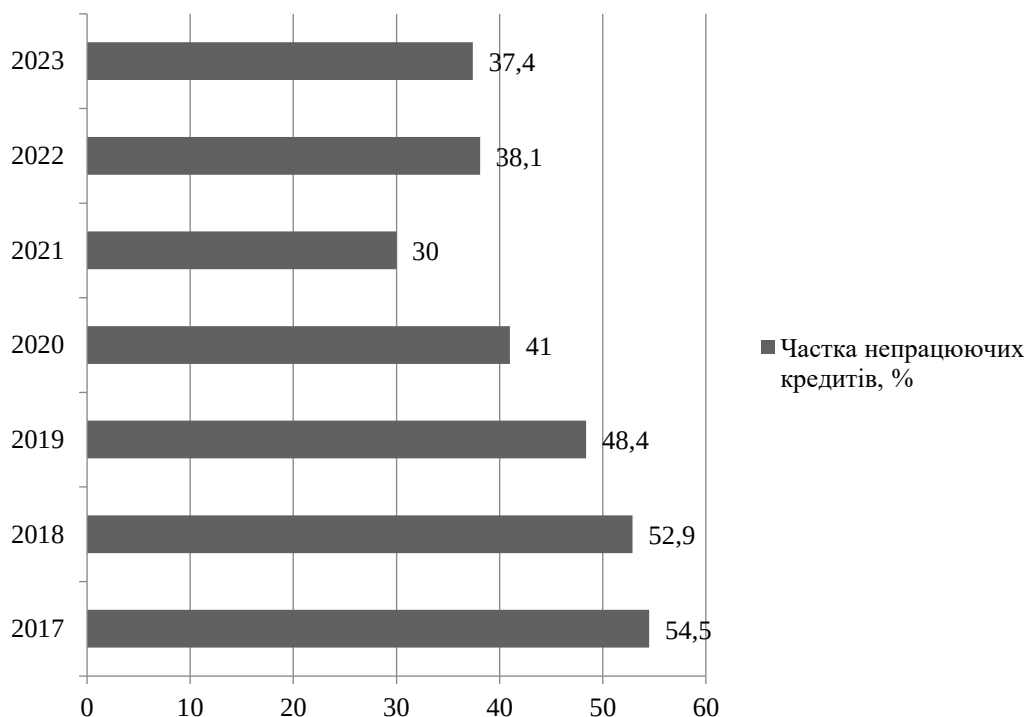

Рис. 1. Частки непрацюючих кредитів (NPL) у банківському секторі України

Джерело: складено авторами на основі [2]

Оцінюючи наявні тенденції, варто зазначити, що ключовим фактором скорочення частки NPL стало зростання кредитного портфеля. Так, у 2023 році з огляду на відновлення поточної бізнес-активності портфель чистих

корпоративних кредитів зростав сім місяців поспіль. Основною причиною цього стало поліпшення попиту на гривневі кредити, у тому числі поза межами державних програм. Крім цього, варто звернути увагу на зростання роздрібних незабезпечених споживчих та іпотечних позик. Іншими причинами скорочення частки непрацюючих кредитів стали: реструктуризація та подальше відновлення обслуговування проблемної заборгованості корпоративними клієнтами, що відбулося переважно в державних банках, а також списання непрацюючих кредитів фізичним особам, які формують більш чутливий сектор споживачів [2].

Позиковий капітал сприяє підвищенню результативності господарської діяльності компанії, прискоренню руху її фінансових та матеріальних активів, підвищенню ефективності використання ресурсів, зниженню строків окупності інвестицій, розширенню обсягів та сфери діяльності, формуванню різноманітних цільових фондів грошових коштів, тим самим підвищуючи ринкову вартість компанії. Тобто, кредитоспроможність в значній мірі визначає рівень успішності та потенціал компанії, що вимагає ґрунтовного вивчення теоретичних засад фінансового управління нею [1, с. 56-57].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблематики управління кредитоспроможністю підприємства присвятили свої наукові праці чимало зарубіжних та вітчизняних учених, зокрема: В. Борисова, Е. Брігхем, Л. Вдовенко, Л. Гапенські, І. Давидович, П. Дем'яненко, О. Донець, В. Жук, В. Лагутін, Л. Лахтіонова [3], І. Ломачинська, О. Олійник [4], А. Поезднік, П. Роуз, М. Савлук, Дж. Сінкі, О. Терещенко та інші. Попередні дослідження концепцій кредитоспроможності та процедур її оцінювання здійснювали: Погріщук Г. [5], Прянишникова М. [6], Васильчак С. [7], Вовчак О. [8], Світлична В. [9] та ін. Однак, через динамічний розвиток економіки, глобалізацію, нестабільне внутрішнє економічне середовище держави, тощо проблема ефективного управління кредитоспроможністю компанії залишається актуальною й в сучасних умовах. Врахування зміни цих факторів обумовлює необхідність удосконалення концептуальних засад фінансового управління

кредитоспроможністю підприємства, що ускладнює процес дослідження цієї проблеми.

Мета статті полягає в розкритті сутності поняття «кредитоспроможність підприємства», виявлення основних факторів та передумов, які впливають на процес фінансового управління кредитоспроможністю підприємства, що має сприяти удосконаленню концептуальних основ.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компанія досягає економічної безпеки та створює сприятливе інвестиційне середовище за умови, що на визначені дати окремих звітних періодів вартість платіжних засобів буде повністю покривати сумарні платіжні зобов'язання за кредиторською заборгованістю відповідно до вимог позичальників при настанні терміну їх погашення.

Платоспроможність дозволяє визначати ефективність господарської діяльності компанії, проводити аналіз фінансових показників її розвитку. Однак, крім цього, для більш повної характеристики процесів і тенденцій компанії необхідно забезпечувати її кредитоспроможність. У зв'язку з цим, для визначення готовності компанії здійснювати розрахунки більш обґрунтовано необхідно використовувати поняття стану і перспектив збільшення його кредитоспроможності. Головним чином це стосується питань отримання активів, ефективного їх використання та погашення зобов'язань створеними активами.

З одного боку, оцінка кредитоспроможності бізнесу є одним із інструментів ефективності формування якісного складу активів для здійснення платежів. З іншого боку, вона є чинником економічної та загальної безпеки кредиторів компанії. Це потребує ґрунтовного дослідження сутності поняття «кредитоспроможність» у науковій літературі, що відображено в таблиці 1.

На основі аналізу даних таблиці 1 можна зробити висновок, що існуючі підходи до визначення сутності поняття «кредитоспроможність» можна розділити на два напрями:

Таблиця 1. Підходи до визначення поняття «кредитоспроможність»

Автор, джерело	Визначення	Боргові зобов'язання	Фінансовий стан
Погріщук Г. [5]	Сукупність умов виконання боргових зобов'язань		
Прянішнікова М. [6]	Платоспроможність за зобов'язаннями		
Кубецька О. [10]	Здатність вчасно та в повному обсязі розраховуватися за своїми зобов'язаннями		
Багацька К. [11]	Здатність своєчасно та в повному обсязі погасити кредитну заборгованість, визначаючи рівень ризику, який банк готовий взяти на себе.		
Тютюнник, Ю. [12]	Можливість розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями виключно грошима		
Нусінова В. [13]	Здатність повертати позикові ресурси		
Лахтіонова Л.А. [3]	Такий фінансовий стан підприємства, який дозволяє отримати кредит і своєчасно повернути його		
Олійник О.О. [4]	Спроможність і бажання позичальника у визначений кредитною угодою терміном і в повному обсязі розрахуватися за своїми борговими зобов'язанням		
Нечипоренко А.В. [14]	Фінансовий стан підприємства, за якого воно спроможне ефективно використовувати позикові кошти, а також вчасно повертати кредити		
Національний банк України	Наявність у позичальника (контрагента банку) передумов для проведення кредитної операції та його спроможність повернути борг у повному обсязі та в обумовлені договором строки		
Васильчак С., Демус Л. [7, с.155]	Спроможність позичальника в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями		
Вовчак О., Меда Н. [8. с. 12]	Здатність позичальника акумулювати грошові потоки, достатні для своєчасного погашення боргових зобов'язань		
Світлична В., Фатєєва Г. [9, с. 253]	Спроможність позичальника залучати фінансові ресурси та в повному обсязі у визначений термін погашати свої боргові зобов'язання		
Слав'юк Р. [15, с. 499]	Здатність позичальника, за окреслених умов кредитування, в повному обсязі і у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями грошовими коштами, що генеруються ним у процесі операційної діяльності		

Джерело: сформовано на основі [3-15]

1) розуміння кредитоспроможності як здатності компанії повністю та в строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями [4-13];

2) кредитоспроможність як фінансовий стан компанії, за якого є доступним і можливим отримання кредиту, а також забезпечується своєчасне його повернення [3;14].

В цілому слід зазначити, що в наукових роботах, які було досліджено, при визначенні кредитоспроможності автори, як правило, виділяють такі ключові ознаки і поняття: спроможність, здатність, передумови, можливості позичальника щодо повернення кредитних зобов'язань за рахунок власних грошових коштів, які згенеровані в процесі ефективного використання отриманих кредитних ресурсів. Ці ознаки формують методологічну основу для управління кредитоспроможністю компанії.

Виконавцем, або суб'єктом управління при цьому виступає керуючий орган, який часто і є фінансовим підрозділом чи департаментом компанії. Саме він формує стратегічні цілі і завдання управління.

Для фінансового департаменту в першу чергу важливо розуміти, на скільки конкурентною є діяльність і компанія в цілому, який економічний потенціал вона має. Тому, це і буде виступати об'єктом фінансового управління кредитоспроможністю кожної компанії.

Процес управління кредитоспроможністю компаній ґрунтується на якісній оцінці. Так, І. Шовкун зазначає, що «оцінка кредитоспроможності позичальника — це процес комплексного визначення кількісних та якісних параметрів його фінансового стану, яке проводиться кредитором (банком) з метою аналізу та прогнозування ймовірних ризиків і визначення можливості, розміру та умов надання кредиту» [16].

Необхідність оцінки кредитоспроможності виступає важливим завданням управління. Це стосується як для компаній, які бажають залучити фінансові ресурси за максимально вигідними умовами, так і банків, які орієнтуються на мінімізацію кредитних ризиків, а також зацікавлені у позитивному репутаційному ефекті. Національний банк України надає право банківським

установам самостійно встановлювати основні та додаткові критерії оцінки фінансового стану позичальника, які підвищують вимоги до показників з метою адекватної оцінки кредитних ризиків і належного контролю за ними. Однак, цей аспект ускладнюється тим фактом, що банки не публікують своїх методик аналізу кредитоспроможності позичальника, що створює додаткові труднощі для їх аналізу [1].

Основні існуючі у вітчизняній та світовій практиці підходи і методики до оцінки кредитоспроможності позичальника наведені на рисунку 2.

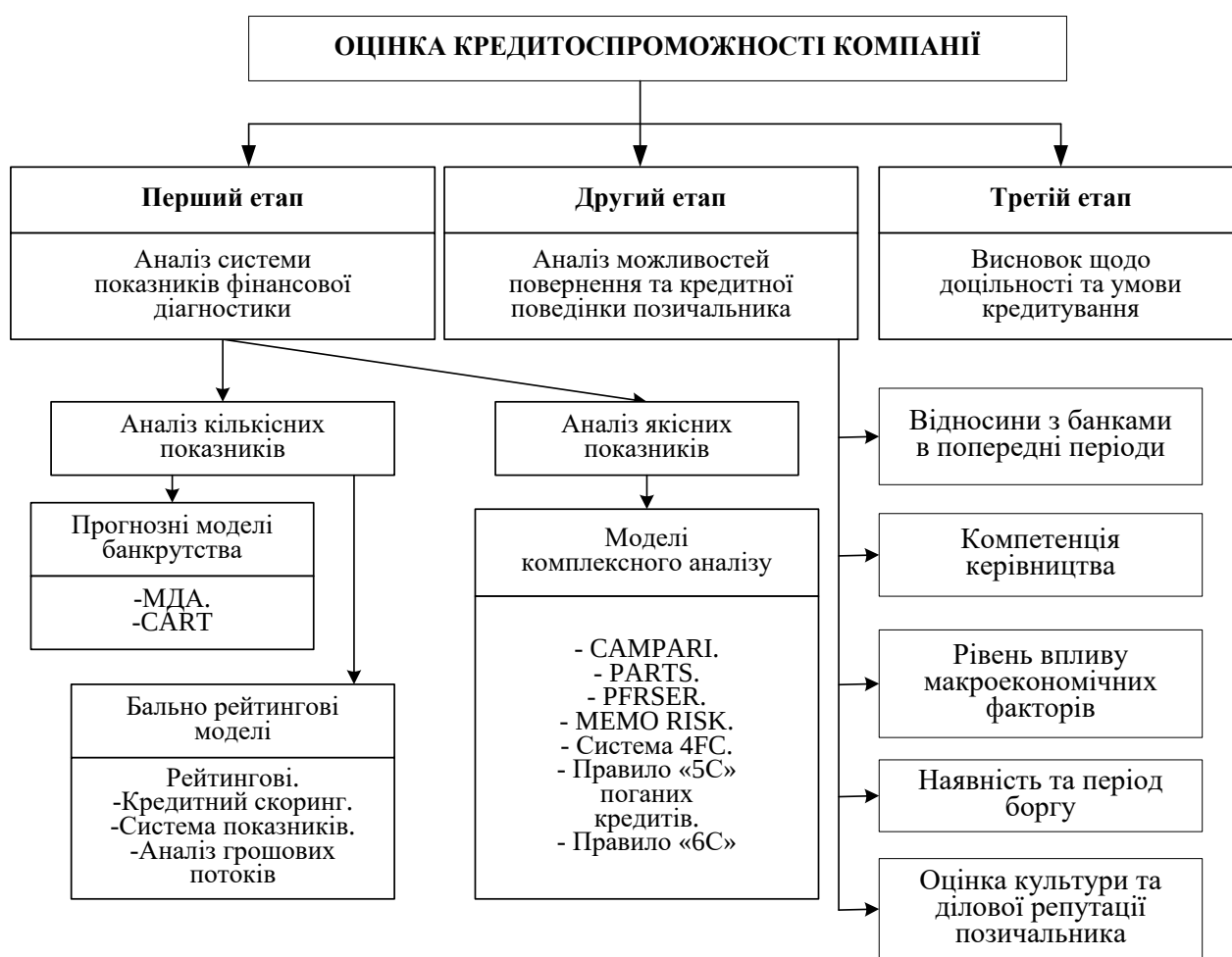

Рис. 2. Порядок оцінки кредитоспроможності компанії

Джерело: складено авторами на основі [1-4, 9; 12; 13].

Використання різноманітних моделей і методів оцінки кредитоспроможності дозволяє встановлювати взаємозв'язки фінансового

управління кредитоспроможністю компанії з процесами управління платоспроможністю та ліквідністю. Ці показники взаємозалежні, адже за відсутності необхідних фінансових ресурсів, підприємство залучає кредити для покращення своєї ліквідності та платоспроможності, і водночас, за умови низької ліквідності та платоспроможності компанія не зможе відповідати за своїми кредитними зобов'язаннями.

Моніторинг, оцінка і контроль за станом кредитоспроможності потребує даних, які б дозволяли здійснювати управління платіжними засобами та іншими індикаторами, проводити аналіз платіжних зобов'язань, виходячи із даних рахунків бухгалтерського обліку. В процесі фінансового управління кредитоспроможністю компанії особливого значення набуває обліково-інформаційне забезпечення системи показників, які характеризують платіжні засоби та боргові зобов'язання компанії.

Формування системної інформації про платіжні зобов'язання теж складається з двох видів показників:

- загальний обсяг боргових зобов'язань, що підлягають погашенню;
- структурні елементи платіжних зобов'язань за терміном повернення кредиторської заборгованості відповідно до платіжного календаря.

Інформаційною базою фінансового управління кредитоспроможністю компанії виступають, в першу чергу, Баланс (Звіт про фінансовий стан), Звіт про рух грошових коштів складений за прямим методом, аналітичний формат бухгалтерського балансу, сформований на основі даних рахунків бухгалтерського обліку, та оперативний платіжний календар. В процесі вибору адекватної системи аналітичних показників для оцінювання кредитоспроможності та їх порівняння необхідно враховувати проблеми ідентифікації господарських операцій, відображених у звітності.

З врахуванням всіх складових та факторів, які впливають на кредитоспроможність компанії, авторами було побудовано концептуальну модель фінансового управління кредитоспроможністю компанії, яка представлена на рисунку 3.

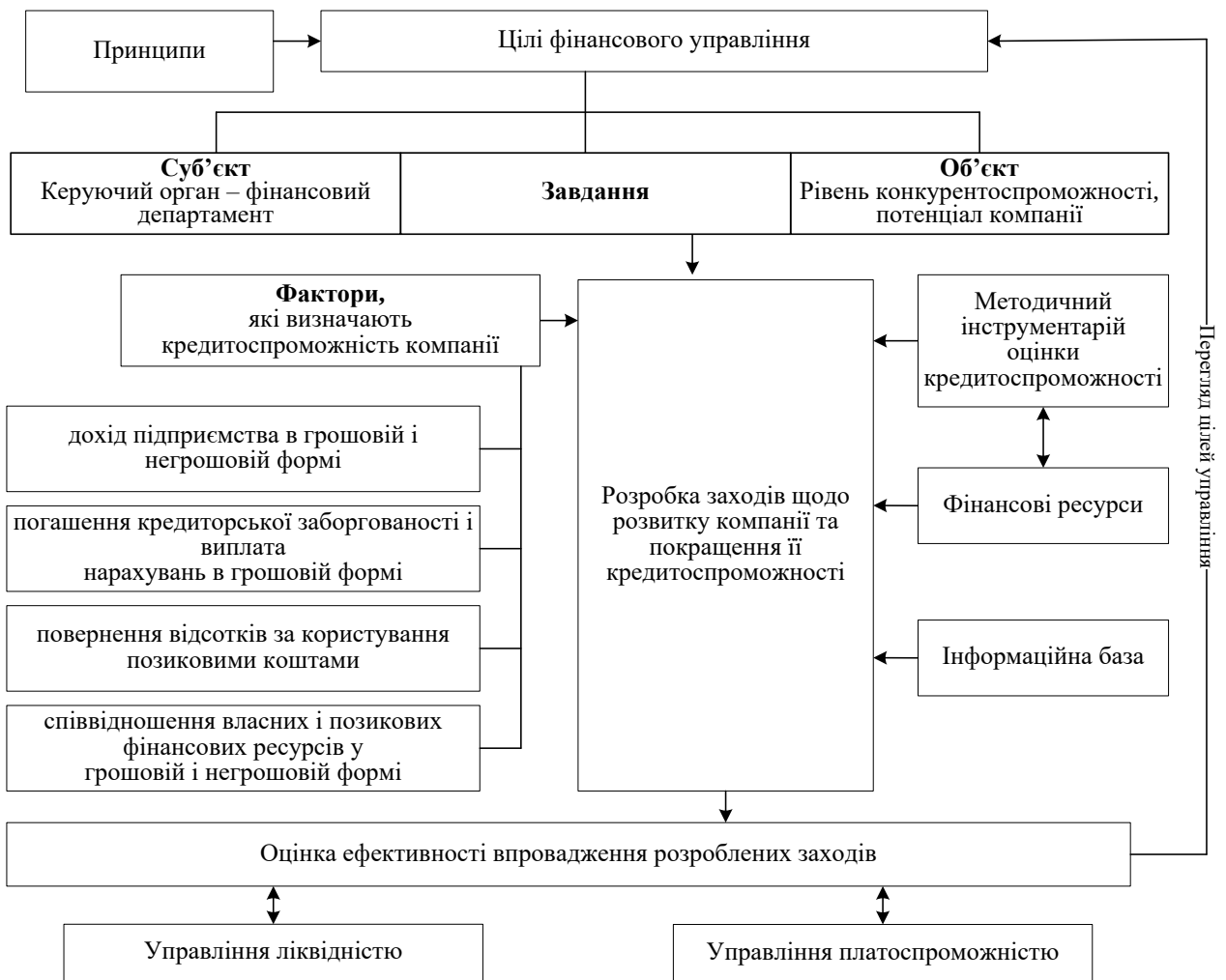

Рис. 3. Концептуальні аспекти фінансового управління кредитоспроможністю компанії

Джерело: розроблено авторами

Таким чином, концептуально фінансове управління кредитоспроможністю компанії ґрунтується на комплексі завдань і цілей, має методологічну основу, враховує різні фактори, пов'язані з ефективністю використання власних і позикових коштів, використовує комплекс методів. Доцільність фінансового управління кредитоспроможністю визначається методичним та інформаційним базисом, а також залежить від якісної реалізації процесів управління ліквідністю та платоспроможністю.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

Узагальнення підходів до визначення сутності поняття «кредитоспроможність» дозволило виділити два блоки у розумінні цієї економічної категорії, зокрема: розуміння кредитоспроможності як здатності компанії повністю та в строк розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями; кредитоспроможність як фінансовий стан компанії, за якого є доступним і можливим отримання кредиту, а також забезпечується своєчасне його повернення.

На основі аналізу існуючих у вітчизняній та світовій практиці підходів і методик до оцінки кредитоспроможності позичальника було сформовано порядок оцінки кредитоспроможності компанії. Обґрунтовано, що використання різноманітних моделей і методів оцінки кредитоспроможності дозволяє встановлювати взаємозв'язки фінансового управління кредитоспроможністю компанії з процесами управління платоспроможністю та ліквідністю.

Моніторинг, оцінка і контроль за станом кредитоспроможності потребує даних, які б дозволяли здійснювати управління платіжними засобами та іншими індикаторами, проводити аналіз платіжних зобов'язань, виходячи із даних рахунків бухгалтерського обліку. Тобто, в процесі управління кредитоспроможністю компанії особливого значення набуває обліково-інформаційне забезпечення системи показників, які характеризують платіжні засоби суб'єкта господарювання та його боргові зобов'язання.

Сукупно це дозволило побудувати концептуальну модель концептуально фінансового управління кредитоспроможністю компанії, яка ґрунтується на комплексі завдань і цілей, має методологічну основу, враховує різні фактори, пов'язані з ефективністю використання власних і позикових коштів, використовує комплекс методів. Доцільність управління кредитоспроможністю визначається методичним та інформаційним базисом, а також залежить від якісної реалізації процесів управління ліквідністю та платоспроможністю.

Подальші дослідження необхідно проводити у напрямі розкриття переваг і недоліків методів кредитоспроможності компанії, які будуть максимально дієвими в контексті фінансового управління.

Література

1. Кужелієв, М., Ковалова, К. Теоретичні аспекти кредитного менеджменту підприємств. *Економіка та держава*. 2019. Вип. 12. С. 55–60.
2. Національний Банк України. Офіційний сайт. URL: <https://bank.gov.ua/en/> (дата звернення: 28.04.2024).
3. Лахтіонова Л.А. Аналіз фінансової стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: монографія. К.: Знання, 2013. 1091 с.
4. Олійник О.О. Оцінка кредитоспроможності позичальника при довгостроковому банківському кредитуванні. *Економіка. Фінанси. Право*. 2007. №8. С. 10-23.
5. Погрішук Г. Б., Волощук Р. Є. Кредитоспроможність позичальника: зміст і критерії оцінки. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. Вип 17. т. 1. С. 190-204.
6. Прянишникова М. В. Узагальнення підходів до трактування сутності поняття "кредитоспроможність". *Наукові праці НДФІ*. 2019. Вип. 2. С. 67-75.
7. Васильчак С. В., Демус Л. Р. Оцінка кредитоспроможності позичальника як один із методів забезпечення економічної безпеки банку. *Науковий вісник НЛТУ України. Збірник науково-технічних праць*. 2012. Вип. 22.1. С.154–161.
8. Вовчак О., Меда Н. Модернізація підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників банків. *Вісник НБУ*. 2013. № 12. С.11–15.
9. Світлична В. Ю., Фатєєва Г. Є. Актуальні питання організації кредитних відносин в діяльності банківських установ України. *Коммунальное хозяйство городов: Научн.-техн. сб.* 2011. № 100. С. 252-262.
10. Кубецька, О. М., Остапенко, Т. М. Ліквідність і платоспроможність підприємства. *Модернізація вітчизняної правової системи в умовах глобальної інтеграції*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 23-24 черв. 2022. Кропивницький: ЛА НАУ, 2022. С. 360-362.

11. Багацька, К. В. Фінансовий аналіз / К. В. Багацька, Т. А. Говорушко, О. О. Шеремет. К.: Видавничий дім "АртЕк", 2014. 320 с
12. Тютюнник Ю.М., Дорогань-Писаренко Л.О., Тютюнник С.В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
13. Фінансовий аналіз промислових підприємств : навч. посіб. / за заг. ред. Нусінова В. Я. Кривий Ріг: Роман Козлов [вид.], 2016. 509 с.
14. Нечипоренко А.В., Стабіас С.М. Фінансове планування та прогнозування в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2022. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_19 (дата звернення: 28.04.2024).
15. Слав'юк Р. А. Оцінювання кредитоспроможності позичальника: досвід Польщі. *Інфраструктура ринку*. 2018. Вип.19. С. 497–505.
16. Шовкун І. Кредитоспроможність підприємств у контексті формування фінансових джерел відтворення переробної промисловості у регіонах України. *Вісник Національного банку України*. 2014. № 2. С. 54-61.

References

1. Kuzheliev, M., and Kovalova, K. (2019), "Theoretical aspects of credit management of enterprises", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 12, pp. 55–60.
2. The official site of National Bank of Ukraine (2024), available at: <https://bank.gov.ua/en/> (Accessed 10 April 2024).
3. Lakhtionova, L.A. (2013), *Analysis of financial stability of business entities* [Analysis of the financial stability of business entities], Znannya, Kyiv, Ukraine.
4. Oliinyk, O.O. (2007), "Assessment of the borrower's creditworthiness for long-term bank lending", *Ekonomika. Finansy. Pravo*, Vol. 8, pp. 10-23.
5. Pohrishchuk, H. B., and Voloshchuk, R. Ye. (2021), "Positor's creditworthiness: value and assessment criteria", *Aktualni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*, vol. 17, t. 1, pp. 190-204.
6. Prianyshnykova, M. V. (2019), "Utter approaches to the interpretation of the essence of the concept of "creditworthiness", *Naukovi pratsi NDF*, vol. 2, pp. 67-75.
7. Vasylchak, S. V., and Demus, L. R. (2012), "Assessment of the borrower's creditworthiness as one of the methods of ensuring the bank's economic security",

Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy. Zbirnyk naukovo-tekhnichnykh prats, Vol. 22.1, pp. 154–161.

8. Vovchak, O., and Meda, N. (2013), “Modernization of approaches to assessing the creditworthiness of bank borrowers”, *Visnyk NBU*, Vol. 12, pp.11–15.

9. Svitlychna, V. Yu., and Fatieieva, H. Ye. (2011), “Actual issues of the organization of credit relations in the activity of banking institutions of Ukraine”, *Kommunalnoe khoziaistvo horodov: Nauchn.-tekhn sb.*, Vol. 100, pp. 252-262.

10. Kubetska, O. M., Ostapenko, and T. M. (2022), “Liquidity and payability of business”, *Materialy Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Modernizatsiia vitchyznianoï pravovoi systemy v umovakh hlobalnoi intehratsii* [Materials of the International Scientific and Practical Conference. Modernization of the domestic legal system in conditions of global integration], Kropyvnytskyi, Ukraine.

11. Bahatska, K. V., Bahatska, K. V., Hovorushko, T. A., and Sheremet, O. O. (2014), *Financial analysis* [Financial analysis], ArtEk, Kyiv, Ukraine.

12. Tiutiunnyk, Yu.M., Dorohan-Pysarenko, L.O., and Tiutiunnyk, S.V. (2020), *Financial analysis* [Financial analysis], Astraia, Poltava, Ukraine.

13. Nusinov, V. Ya. (2016), *Finansovyi analiz promyslovykh pidpriemstv* [Financial analysis of industrial enterprises], Roman Kozlov, Kryvyi Rih, Ukraine.

14. Nechyporenko, A.V., and Stabias, S.M. (2022), “Financial planning and forecasting in the enterprise management system”, *Efektivna ekonomika*. available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2022_10_19 (Accessed 10 April 2024).

15. Slaviuk, R. A. (2018), “Assessing the borrower's creditworthiness: the experience of Poland”, *Infrastruktura rynku*, Vol.19, pp. 497–505.

16. Shovkun, I. (2014), “Credit confidence of enterprises in confidential environment made source of processing industry in regions of Ukraine”, *Visnyk Natsional'noho banku Ukrainy*, vol. 2, pp. 54-61.

Стаття надійшла до редакції 24.07.2024 р.